

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Dato: 13-11-2020
Enhed: FOPS
Sagsbeh.: SUMMSB
Sagsnr.: 2006204
Dok. nr.: 1435825

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har den 21. oktober 2020 stillet følgende spørgsmål nr. 17 (L 61) til sundheds- og ældreministeren, som hermed besvares.

Spørgsmål nr. 17:

”Hvad kan ministeren oplyse om udviklingen i rygevanerne i Danmark, og hvordan kender vi egentlig udviklingen i rygevaner?”

Svar:

Jeg har til brug for besvarelse af spørgsmålet indhentet følgende udtalelse fra Sundhedsstyrelsen, hvortil jeg kan henholde mig:

”Der gennemføres en række forskellige systematiske undersøgelser, der på hver sin vis følger udviklingen i prævalens på tobaks- og nikotinområdet i Danmark.

Rygeprævalens hos den voksne befolkning

Den Nationale Sundhedsprofil

”Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017” giver overblik over voksne danskere (≤ 16 år) sundhed, sygelighed og trivsel. Samtidig belyser undersøgelsen de senere års udvikling, bl.a. prævalens for daglig rygning ved at inddrage data fra de tidligere sundhedsprofilundersøgelser, der blev foretaget i hhv. 2010 og 2013. Den næste nationale sundhedsprofil vil blive gennemført i 2021 og offentliggjort i 2022.

I 2017 er svarpersonerne bl.a. blevet spurgt om, hvorvidt de ryger. Personer, der ryger dagligt, er desuden blevet spurgt om, hvor meget de i gennemsnit ryger om dagen, og om de ønsker at stoppe med at ryge.

På hjemmesiden www.danskernessundhed.dk kan man trække tal fra Den Nationale Sundhedsprofil. Der kan bl.a. trækkes tal for udviklingen i daglig rygning opdelt på bl.a. køn, alder, region og kommune i perioden fra 2010-2017.

Den nationale sundhedsprofil 2017 viser bl.a., at faldet i andelen af personer, der ryger herhjemme er ikke ligeligt fordelt mellem uddannelsesgrupperne eller aldersgruppe. I perioden 2010 til 2013 er der sket et fald i andelen, der ryger dagligt, hvorefter andelen er uændret. I perioden 2013 til 2017 er der sket en stigning i de yngste aldersgrupper, mens der er sket et fald i de ældste aldersgrupper blandt både mænd og kvinder. Endvidere ses et fald i alle uddannelsesgrupper i perioden 2010 til 2013, hvorefter andelen er uændret i alle grupper. Dog ses der en lille stigning i perioden 2013 til 2017 blandt kvinder med grundskole som højest gennemførte uddannelsesniveau.

I perioden 2010 til 2013 er der sket et fald i andelen, der er storrygere, hvorefter andelen stort set er uændret. Den samme udvikling ses i alle køns-, alders- og uddannelsesgrupper. Dog ses der en lille stigning i perioden 2013 til 2017 blandt kvinder med grundskole som højest gennemførte uddannelsesniveau. I den samme periode ses et lille fald blandt kvinder med en videregående uddannelse.

Danskernes Rygevaner

I rapporten "Danskernes rygevaner. Udviklingen fra 1994 til 2017" præsenteres udviklingen i danskernes rygevaner fra år 1994 til 2017. Rapporten er udarbejdet for Sundhedsstyrelsen af en projektgruppe fra Statens Institut for Folkesundhed. Rapporten viser, at der har været et markant fald i andelen, der ryger dagligt og i andelen der er storrygere i perioden. I samme periode ses der en lille stigning i andelen der ryger lejlighedsvist – primært blandt unge. Andelen af personer, der ryger og ønsker at blive røgfri, er nogenlunde konstant i perioden.

Der er sket en ændring i dataindsamlingsmetoden i undersøgelsen af danskernes rygevaner i 2019 ift. de foregående år. Derfor kan resultater fra 2019 undersøgelsen ikke direkte sammenlignes med resultaterne fra tidligere års undersøgelser af danskernes rygevaner. DST Survey, Danmarks Statistik, har gennemført undersøgelse af danskernes rygevaner i 2019. I 2020 vil det igen være DST Danmarks Statistik, der gennemfører "Danskernes Rygevaner", og det vil ske på samme måde som i 2019. Det er Sundhedsstyrelsens forventning, at "Danskernes Rygevaner 2020" vil blive offentliggjort i foråret 2021.

Danskernes Rygevaner 2019 viste, at samlet set er det 20 pct. af danskerne (15-79 år), der ryger. Der er 14 pct., som ryger dagligt, og 6 pct., der ryger lejlighedsvist. Blandt de, der ryger dagligt, er der 7 pct., der ryger 15 cigaretter eller mere hver dag. Langt de fleste ryger cigaretter (93 pct.), og en del ryger vandpibe (8 pct.). Samtidig er der 3 pct. af den danske befolkning, der anvender e-cigaretter, 3 pct. bruger røgfri tobak, ca. 1 pct. bruger nikotinposer og ca. 1 pct. ryger opvarmet tobak.

Undersøgelser, der alene måler rygeprævalens blandt børn og unge

The European School Survey on Alcohol and Other Drugs (ESPAD)

The European School Survey on Alcohol and Other Drugs (ESPAD) er en international spørgeskemaundersøgelse, der ligeledes bliver gennemført i Danmark. Undersøgelsen, som har været gennemført hver fjerde år siden 1995, omhandler adfærd og vaner blandt 15-16-årige elever i 9. klasse, hvad angår blandt andet alkohol, tobak og stoffer. De gentagne undersøgelser giver mulighed for at danne tidsserier og følge udviklingen i adfærd og vaner inden for disse emner siden 1995 for de indikatorer, som har været inkluderet i alle år. I 2019 er dataindsamlingen gennemført i 35 europæiske lande, inkl. Danmark. Sundhedsstyrelsen offentliggjorde ESPAD 2019 den 11. august 2020.

I ESPAD 2019 angav 9,9 % af eleverne, at de har røget cigaretter dagligt (i løbet af de sidste 30 dage). I perioden 1995 til 1999 ses en kraftig stigning i andelen, der ryger cigaretter dagligt, hvorefter andelen falder fra 23,5 % i 1999 til 9,1 % i 2015. Der er ingen kønsforskel i andelen, der ryger cigaretter dagligt, blandt drenge er det 9,6 % og blandt piger er det 10,1 %. Der er blandt drenge en stigning fra 8,4 % i 2015 til 9,6 % i

2019, mens andelen blandt piger er uændret i samme periode (9,8 % i 2015 og 10,1 % i 2019).

Skolebørnsundersøgelsen 2018 (HBSC), Helbred, trivsel og sundhedsadfærd, blandt 11-, 13- og 15-årige skoleelever i Danmark

Skolebørnsundersøgelsen er det danske bidrag til det internationale studie 'The Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) - a World Health Organization Collaborative Cross-national Study', hvor mere end 40 nordamerikanske og europæiske lande deltager. HBSC gennemføres ved indsamling af spørge-skemadata fra 11-, 13- og 15-årige skoleelever i repræsentative stikprøver i hvert af de deltagende lande. Undersøgelsen har siden begyndelsen af 1980'erne været gennemført cirka hvert fjerde år. Danmark har været med helt fra begyndelsen, og skolebørnsundersøgelsen har således været gennemført i alt ti gange.

Den seneste skolebørnsundersøgelse blev gennemført i 2018 og offentliggjort i 2019 af Statens Institut for Folkesundhed, SDU. Siden skolebørnsundersøgelsen begyndelse i 1984 er der overordnet set sket et fald i andelen af børn og unge, der ryger dagligt, ugentligt eller sjældnere, og dette fald har været særligt udtalt siden slutningen af 1990'erne. Skolebørnsundersøgelsen viser dog også, at dette fald fortsatte indtil 2014, men at udviklingen er stagneret frem til 2018.

Det kan i øvrigt oplyses, at Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, de kommende år vil gentage undersøgelsen "SRØG – En undersøgelse af tobak, adfærd og regler" med finansiering fra TrygFonden."

Med venlig hilsen

Magnus Heunicke / Mie Saabye